

Anonymiserad version

Översättning

C-91/20 – 1

Mål C-91/20

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

24 februari 2020

Domstol som begär förhandsavgörande:

Bundesverwaltungsgericht (Tyskland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

18 december 2019

Klagande

LW

Motpart:

Förbundsrepubliken Tyskland

Kopia

Bundesverwaltungsgericht

BESLUT

[utelämnas]

VG5K511/18.A

Avkunnat

den 18 december 2019

[utelämnas]

SV

I det förvaltningsrättsliga målet

underåriga barnet LW,

företrädd av föräldrarna,

[utelämnas]

klagande,

[utelämnas] [Orig. s. 2]

m o t

Förbundsrepubliken Tyskland,

[utelämnas]

motpart,

har första avdelningen vid Bundesverwaltungsgericht

efter muntlig förhandling den 18 december 2019

[utelämnas]

beslutat följande:

Målet förklaras vilande.

Följande frågor hänskjuts i enlighet med artikel 267 FEUF till Europeiska unionens domstol för förhandsavgörande:

1. Ska artikel 3 i direktiv 2011/95/EU tolkas på så sätt att den utgör hinder för en bestämmelse i en medlemsstat enligt vilken ett ogift underårigt barn till en person som har beviljats flyktingstatus ska beviljas flyktingstatus som härleds från föräldrarnas flyktingstatus (så kallat skydd i egenskap av familjemedlem till en flykting) också om detta barn – genom den andra föräldern – i vart fall också har medborgarskap i ett annat land som inte är identiskt med flyktingens ursprungsland och vars skydd det kan begagna sig av?
2. Ska artikel 23.2 i direktiv 2011/95/EU tolkas på så sätt att den begränsning som innebär att familjemedlemmar bara ska ha rätt till de

förmåner som avses i artiklarna 24–35 i detta direktiv i den mån detta överensstämmer med familjemedlemmens personliga rättsliga status medför att det underåriga barnet under de omständigheter som beskrivs i den första frågan inte får beviljas flyktingstatus som härleds från den erkända flyktingens status? **[Orig. s. 3]**

3. Har det för svaret på den första och den andra frågan betydelse huruvida det är möjligt och rimligt för barnet och dess föräldrar att bosätta sig i det land där barnet och modern har medborgarskap och vars skydd de kan begagna sig av och som inte är identiskt med flyktingens (faderns) ursprungsland, eller räcker det att familjen kan hållas samman inom Förbundsrepubliken Tysklands territorium med stöd av bestämmelser om uppehållsrätt?

S k ä l :

I

- 1 Klaganden, LW, som är född [utelämnas] år 2017 inom Förbundsrepubliken Tysklands territorium, har ansökt om att beviljas flyktingstatus som familjemedlem. Hon har i vart fall tunisiskt medborgarskap. Huruvida hon också har syriskt medborgarskap har inte fastställts av domstol.
- 2 LW:s mor, som är född i Libyen, är tunisisk medborgare. I sin asylansökan förklarade hon att hon hade sin stadigvarande vistelseort i Libyen innan hon reste ut. Hennes asylansökan avslogs. LW:s far är enligt egen uppgift syrisk medborgare, arab och muslim. Han beviljades flyktingstatus i oktober 2015.
- 3 Genom beslut av den 15 september 2017 avslog Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (den federala myndigheten för migration och flyktingar, Tyskland) LW:s asylansökan som uppenbart ogrundad.
- 4 Med den överklagade domen av den 17 januari 2019 upphävde Verwaltungsgericht Cottbus beslutet av den 15 december 2017 i den del LW:s ansökan om beviljande av flyktingstatus avslagits som uppenbart ogrundad och inte enbart ogrundad, och i övrigt ogillades talan. Enligt nämnda domstol uppfyller LW inte villkoren för att beviljas flyktingstatus, eftersom hon inte behöver hysa välgrundad fruktan för förföljelse i Tunisien, ”som – **[Orig. s. 4]** i vart fall är hennes ena – ursprungsland”. Enligt subsidiaritetsprincipen i fråga om internationellt skydd för flyktingar är hon, med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse i Syrien, hänvisad till att begagna sig av skydd av tunisiska staten, där hon är medborgare. Hon har inte heller rätt till skydd för flyktingfamiljer enligt 26 § stycke 5 första meningen i Asylgesetz (den tyska asyllagen) (nedan kallad AsylG) jämförd med 26 § stycke 2 AsylG genom det flyktingskydd som hennes syriska far åtnjuter i Tyskland. Att utvidga det internationella skyddet till att avse personer som – så som LW – redan på grund av sin status som medborgare i ett annat land där de åtnjuter skydd, och – därmed i princip – inte behöver skydd, skulle nämligen strida mot unionsrätten, som har företräde, och i

synnerhet mot subsidiaritetsprincipen, som gäller även där och som är en allmän princip i asyllagstiftningen och den internationella flyktingrätten.

- 5 Som motivering av överklagandet har LW förklarat att hon är tunisisk medborgare. Underåriga barn vars föräldrar har olika nationellt ursprung ska beviljas skydd för familjemedlemmar enligt 26 § stycke 2 AsylG jämförd med 26 § stycke 5 AsylG också om bara en förälder har beviljats flyktingstatus. Subsidiaritetsprincipen i fråga om internationellt skydd för flyktingar utgör inte hinder för detta. Enligt artikel 3 i direktiv 2011/95/EU får en medlemsstat – för det fall internationellt skydd beviljas en familjemedlem – utvidga detta skydd till att även avse andra familjemedlemmar, såvitt dessa inte omfattas av någon av de grunder för att inte anses som flykting som anges i artikel 12 i direktiv 2011/95/EU och såvitt deras situation – på grund av behovet av att se till att familjen hålls samlad – har ett samband med den logiska grunden för internationellt skydd. Inom ramen för lagstiftningen ska särskilt skyddet av underåriga och barnets bästa beaktas. Detta framgår av artiklarna 3, 9, 18 och 22 i FN:s barnkonvention och dess ingress och av Joint Comment av den 16 november 2017, som avfattats i detta avseende.
- 6 Förbundsrepubliken Tyskland har försvarat den överklagade domen. **[Orig. s. 5]**

II

- 7 Målet förklaras vilande. Enligt artikel 267 FEUF ska en begäran om förhandsavgörande framställas till Europeiska unionens domstol (nedan kallad domstolen eller EU-domstolen) beträffande de frågor som har formulerats ovan i beslutet. Dessa frågor avser tolkningen av artiklarna 3 och 23.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 2011, s. 9, ändrad i EUT L 167, 2017, s. 58) – direktiv 2011/95/EU.
- 8 1. I tysk rätt regleras den rättsliga bedömningen i AsylG i dess lydelse enligt kungörelse av den 2 september 2008 (BGBl. I, s. 1798, senast ändrad genom artikel 48 i lagen av den 20 november 2019 (BGBl. I, s. 1626). Enligt 77 § stycke 1 första delen av första meningen AsylG ska domstolen vid tvister enligt AsylG utgå från omständigheterna och rättsläget vid tidpunkten för den senaste muntliga förhandlingen.
- 9 Den rättsliga ram som enligt ovannämnda bestämmelse gäller i förevarande mål utgörs av följande bestämmelser i nationell rätt:

3 § AsylG

- 1) En utlänning är flykting i den mening som avses i konventionen av den 28 juli 1951 angående flyktingars rättsliga ställning [utelämnas], om han eller hon

1. med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till en viss samhällsgrupp
2. befinner sig utanför det land (ursprungslandet) a) där han eller hon är medborgare och vars skydd han eller hon inte kan begagna sig av eller inte vill begagna sig av på grund av sin fruktan (...)

26 § AsylG

(...)

2) Ett vid tidpunkten för asylansökan ogift underårigt barn ska efter ansökan erkännas som asylberättigad, om erkännandet [Orig. s. 6] av utlänningen som asylberättigad inte kan överklagas och detta erkännande inte ska återkallas eller dras tillbaka.

(...)

5) För familjemedlemmar i den mening som avses i punkterna 1–3 till den person som beviljats internationellt skydd ska punkterna 1–4 tillämpas på motsvarande sätt. I stället för rätt till asyl ska flyktingstatus eller subsidiärt skydd beviljas. (...)

(...)

- 10 2. Tolkningsfrågorna har betydelse för utgången i målet och behöver klargöras av EU-domstolen.
- 11 2.1 Tolkningsfrågorna har betydelse för att avgöra LW:s ansökan om flyktingstatus.
- 12 a) LW har inte rätt till flyktingstatus med stöd av egna rättigheter (3 § stycke 4 AsylG).
- 13 Personer som har två eller fler medborgarskap kan inte beviljas flyktingstatus om de kan åtnjuta skydd i ett av de länder där de är medborgare [utelämnas]. Detta följer av artikel 1A.2 andra stycket i konventionen angående flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951 (Genèvekonventionen) i dess lydelse enligt protokollet angående flyktingars rättsliga ställning av den 31 januari 1967 [utelämnas] där subsidiaritetsprincipen i fråga om internationellt skydd för flyktingar kommer till uttryck. Enligt denna bestämmelse ska en person som, utan bärande skäl med anledning av välgrundad fruktan inte har begagnat sig av skydd i ett av de länder vari han är medborgare, inte anses vara i avsaknad av det lands skydd, vari han är medborgare. Också personer som bara har ett medborgarskap, men hyser välgrundad fruktan för förföljelse i ett annat land (till exempel det land där de tidigare har haft hemvist), ska regelmässigt hänvisas till skydd i det land där de är medborgare (artikel 1A.2 första stycket i Genèvekonventionen). Även artikel 2 d och n i direktiv 2011/95/EU och 3 § stycke 1 AsylG ska tolkas på detta sätt. Endast de som saknar skydd, eftersom de inte åtnjuter effektivt skydd genom ett ursprungsland i [Orig. s. 7] den mening som avses i artikel 2 n i direktiv 2011/95/EU är enligt denna bestämmelse flyktingar i den mening som avses i

artikel 2 d i direktiv 2011/95/EU [utelämnas]. Enligt ovanstående principer kommer beviljande av flyktingstatus med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse inte i fråga i LW:s fall. Hon kan nämligen åtnjuta effektivt skydd i Republiken Tunisien, som är ett land där hon är medborgare. Det finns inget som tyder på att Republiken Tunisien inte skulle vara beredd eller ha möjlighet att ge LW nödvändigt skydd mot förföljelse och tvångsvis avlägsnande till Syrien, som är ursprungsland för hennes far, som är erkänd som flykting, eller till tredjeland (så kallad kedjeutvisning).

- 14 b) Underåriga LW uppfyller emellertid kraven enligt 26 § stycke 5 första och andra meningen AsylG jämförd med 26 § stycke 2 AsylG för att beviljas flyktingstatus för ogifta underåriga barn till en förälder som är erkänd som flykting. Hennes far som – enligt egen uppgift – är syrier har beviljats flyktingstatus. 26 § stycke två jämförd med 26 § stycke 5 första och andra meningen AsylG avser också barn till en erkänd flykting som är födda inom Förbundsrepubliken Tysklands territorium. Det rättsliga föräldra-barnförhållandet behöver inte ha bestått redan i det land där flyktingen är utsatt för förföljelse. Den nationella rätten ska, om inte annat följer av unionsrätten, tolkas på så sätt att skydd för flyktingfamiljer ska beviljas även när familjemedlemmen (också) är medborgare i ett land där han eller hon inte är utsatt för förföljelse.
- 15 2.2 Tolkningsfrågorna behöver klargöras av EU-domstolen.
- 16 a) Med den första tolkningsfrågan vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artikel 3 i direktiv 2011/95/EU, i en sådan situation som den som är i fråga i det nationella målet, ska tolkas på så sätt att den utgör hinder för bestämmelsen i 26 § stycke 2 AsylG jämförd med 26 § stycke 5 första och andra meningen AsylG, enligt vilken de nationella myndigheterna är skyldiga att ge ett ogift underårigt barn till en erkänd flykting – från denne härledd – flyktingstatus också om barnet och dess andra förälder är medborgare i ett annat **[Orig. s. 8]** land som inte är den erkända flyktingens ursprungsland och vars skydd de kan åtnjuta.
- 17 Enligt artikel 3 i direktiv 2011/95/EU får medlemsstaterna införa förmånligare bestämmelser för att fastställa vem som ska betraktas som flykting, förutsatt att dessa bestämmelser är förenliga med detta direktiv.
- 18 aa) I EU-domstolens praxis har det klargjorts att en förmånligare bestämmelse är förenlig med direktiv 2011/95/EU, om den inte strider mot den allmänna systematiken i och syftet med direktivet. Nationella bestämmelser avseende beviljande av flyktingstatus åt medborgare i tredjeland eller statslösa personer som befinner sig i en situation som helt saknar samband med den logiska grunden för internationellt skydd är inte förenliga med direktivet (domstolens dom av den 18 december 2014, M’Bodj (C-542/13, EU:C:2014:2452, punkt 44)). De grunder för att inte anses som flykting som anges i artikel 12 i direktiv 2011/95/EU är exempel på fall där ett samband med den logiska grunden för internationellt skydd saknas. Det strider till exempel mot det förbehåll som anges i artikel 3 i

direktiv 2011/95/EU att nationella bestämmelser antas som innebär att flyktingstatus beviljas en person som inte kan ges sådan rättslig ställning enligt artikel 12.2 i direktiv 2011/95/EU (domstolens dom av den 9 november 2010, B och D (C-57/09 och C-101/09, EU:C:2010:661, punkt 115)). Om familjemedlemmar till en erkänd flyktig inte omfattas av något av de skäl för undantag som anges i artikel 12 i direktiv 2011/95/EU och om deras situation har samband med den logiska grunden för internationellt skydd, eftersom det är nödvändigt att hålla samman familjen, tillåter artikel 3 i direktiv 2011/95/EU att en medlemsstat utvidgar detta skydd till att avse andra familjemedlemmar (domstolens dom av den 4 oktober 2018, Ahmedbekova och Ahmedbekov (C-652/16, EU:C:2018:801, punkt 74)).

- 19 Att utvidga det internationella skyddet till att avse nära familjemedlemmar till en person som har rätt till internationellt skydd, vilket föreskrivs i 26 § AsylG oberoende av om personen också själv har skyddsskäl, fyller enligt nationell rätt en dubbel funktion. För det första säger erfarenheten att intoleranta länder i kampen mot oppositionella krafter tenderar att, i stället för att **[Orig. s. 9]** vända sig mot en politisk motståndare som de inte kan få tag i, vänder sig mot personer som står den förföljde särskilt nära, för att härigenom på ett eller annat sätt ändå nå sitt mål att stävja avvikande åsikter [utelämnas]. Detta samband betonas i skäl 36 i direktiv 2011/95/EU. För ursprungslandet för en ”huvudberättigad” familjemedlem som redan är erkänd som skyddsberättigad saknar det betydelse huruvida den ytterligare familjemedlemmen är medborgare i ytterligare ett land där han eller hon inte är utsatt för förföljelse. För det andra införlivas genom 26 § AsylG, ”i onödan” och på ett sätt som inte föreskrivs i unionsrätten, det familjeskydd som föreskrivs i artikel 23.2 i direktiv 2011/95/EU för familjemedlemmar som inte själva uppfyller villkoren för att beviljas detta skydd. För dessa personer säkerställer den nationella lagstiftaren inte genom särskilda regler de förmåner som nämns i artiklarna 24–35 i direktiv 2011/95/EU. För att hålla samman familjer säkerställer den nationella lagstiftaren detta genom att även de andra familjemedlemmarna beviljas internationellt skydd, och detta – med uteslutande av personer som inte själva kan beviljas flyktingstatus enligt artikel 12.2 i direktiv 2011/95/EU (26 § stycke 4 AsylG) – oberoende av om personen själv har skyddsskäl. När det gäller denna dubbla funktion har det automatiska beviljandet av flyktingstatus med stöd av den nationella rätten för familjemedlemmar till en person som beviljas flyktingstatus med stöd av direktiv 2011/95/EU i vart fall i regel ett samband med den logiska grunden för internationellt skydd (domstolens dom av den 4 oktober 2018, C-652/16, punkt 72).
- 20 bb) Det behövs emellertid ett klagörande från EU-domstolen mot bakgrund av unionsrätten av frågan huruvida det är förenligt med den allmänna systematiken i och målen med direktiv 2011/95/EU att bevilja skydd för flyktingfamiljer också för en erkänd flyktingfamiljemedlemmar som är tredjelandsmedborgare och har medborgarskap i ett annat land som inte är identiskt med flyktingens ursprungsland och vars skydd de åtnjuter, eller huruvida detta är oförenligt med deras personliga rättsliga ställning. **[Orig. s. 10]**

- 21 1) Olika bestämmelser i direktiv 2011/95/EU och i Genèvekonventionen som återspeglar subsidiaritetsprincipen och det internationella skyddet för flyktingar skulle kunna tyda på oförenlighet. Enligt skäl 4 i direktiv 2011/95/EU utgör Genèvekonventionen i dess lydelse enligt New York-protokollet av den 31 januari 1967 grundstenen i det folkrättsliga systemet för skydd av flyktingar. Enligt artikel 1A.2 första stycket i Genèvekonventionen avses med uttrycket ”flykting” den som, till följd av händelser som inträffade före den 1 januari 1951, och i anledning av välgrundad fruktan befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare, samt är ur stånd att eller på grund av sådan fruktan inte önskar att begagna sig av detta lands skydd. Beträffande den som är medborgare i mera än ett land avses enligt artikel 1A.2 andra stycket första meningen i Genèvekonventionen med uttrycket ”land vari han är medborgare” varje land, vari han är medborgare. Ingen ska anses vara i avsaknad av det lands skydd, vari han är medborgare, därest han utan bärande skäl grundat på berättigad fruktan underlåtit att begagna sig av något av de länders skydd, i vilka han är medborgare. I artikel 1A.2 i Genèvekonventionen kommer subsidiaritetsprincipen i fråga om internationellt skydd för flyktingar till uttryck.
- 22 Denna princip avspeglas i skälen i direktiv 2011/95/EU. Enligt skäl 12 i direktiv 2011/95/EU är huvudsyftet med detta direktiv bland annat att garantera att medlemsstaterna tillämpar gemensamma kriterier för att fastställa vilka personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd. De tredjelandsmedborgare som tillåts stanna inom medlemsstaternas territorier av skäl som inte hänför sig till ett behov av internationellt skydd utan efter en skönsässig bedömning av ömmande eller humanitära skäl, faller enligt skäl 15 i direktiv 2011/95/EU utanför tillämpningsområdet för detta direktiv (se även domstolens dom av den 18 december 2014 i mål C-542/13, punkt 46).
- 23 I materiellrättsligt hänseende kommer subsidiaritetsprincipen i fråga om internationellt skydd till uttryck också i artikel 2 d i direktiv 2011/95/EU. Detsamma [**Orig. s. 11**] gäller beträffande artikel n 1 c i direktiv 2011/95/EU. Det framgår av upphörandeklausulen att en person som åtnjuter nationellt skydd inte är i behov av internationellt skydd (UNHCR, *Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll om flyktingars rättsliga ställning*, punkt 129). Dessutom kan den senare delen av meningen i artikel 23.2 i direktiv 2011/95/EU till en del anses vara ett materiellrättsligt uttryck för subsidiaritetsprincipen i fråga om internationellt skydd för flyktingar. Innehav av ett annat eller ett ytterligare medborgarskap räknas såtillvida till personlig rättslig status (*personal legal status/statut juridique personnel*) ([utelämnas] så också belgiska Conseil du Contentieux des Etrangers enligt vilket artikel 23 i direktiv 2011/95/EU erinrar medlemsstaterna om nödvändigheten av att beakta familjemedlemmens personliga rättsliga status ”(till exempel annat medborgarskap)” <citrat enligt Europeiska stödkontoret för asylfrågor, *Analyse juridique: Conditions de la protection internationale (directive 2011/95/UE)*, 2018 (Rättslig analys: villkor för internationellt skydd (direktiv 2011/95/EU, 2018), sidorna 109 och 110, fotnot 640>). Frågan om förenlighet med familjemedlemmens personliga rättsliga

ställning tas upp av Förenta nationernas höge flyktingkommissarie i punkt 184 i *Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll om flyktingars rättsliga ställning*, som inte är bindande enligt internationell rätt, men ändå ska beaktas enligt skäl 22 i direktiv 2011/95/EU som vägledning vid tolkningen för att säkerställa en enhetlig rättstillämpning. I handboken anges följande beträffande artikel 1A.2 andra stycket i Genèvekonventionen:

”Om familjens överhuvud uppfyller definitionens kriterier tillerkänns i regel övriga familjemedlemmar ställning som flykting i enlighet med principen om familjens enhet. Det är emellertid uppenbart att ett formellt flyktingerkännande inte bör ges en familjemedlem om detta är oförenligt med hans rättsliga ställning. Sålunda kan en medlem av flyktingens familj vara medborgare i asyllandet eller i ett annat land och åtnjuta det landets skydd. Att under sådana **[Orig. s. 12]** omständigheter tillerkänna honom ställning som flykting är inte motiverat.”

(Se även, för ett liknande resonemang, UNHCR:s ständiga kommitté, Questions relatives à la protection de la famille, dok. EC/49/SC/CRP.14 av den 4 juni 1999, punkt 9, <https://www.unhcr.org/fr/excom/standcom/4b30a6i8e/questions-relatives-protection-famille.html>).

- 24 Enligt artikel 4.3 e i direktiv 2011/95/EU ska bedömningen av en ansökan om internationellt skydd vara individuell, och hänsyn tas till om man rimligen kan förvänta sig att den sökande begagnar sig av skyddet i ett annat land där han eller hon kan hävda medborgarskap. Genom denna bestämmelse blir de materiella villkor som regleras på annan plats till ett administrativt kontrolluppdrag som mot bakgrund av artikel 1A.2 i Genèvekonventionen särskilt avser kravet på utredning vad gäller innehav av flera medborgarskap [utelämnas].
- 25 I processuellt hänseende kommer subsidiaritetsprincipen i fråga om internationellt skydd för flyktingar till uttryck bland annat i artiklarna 33.2 b och 35 första meningen led b i direktiv 2013/32/EU.
- 26 Av dessa överväganden skulle kunna följa att det strider mot direktivet att flyktingstatus enligt nationell rätt automatiskt utvidgas till att avse en familjemedlem som är medborgare i ett land som inte är identiskt med flyktingens ursprungsland och vars skydd han eller hon kan åtnjuta. Detta skulle få till följd att familjesammanhållningen, med iakttagande av de rättigheter som följer av artikel 23.2 i direktiv 2011/95/EU, inte – så som föreskrivs i den nationella rätten – får upprätthållas genom att flyktingstatus beviljas med stöd av direktiv 2011/95/EU, utan genom att uppehållstillstånd beviljas i enlighet med de villkor som gäller enligt de uppehållsrättsliga bestämmelserna om familjeåterförening. **[Orig. s. 13]**

- 27 2) Något som talar för att det är förenligt med direktivet att utvidga skyddet för flyktingar till att avse LW trots hennes tunisiska medborgarskap är å andra sidan att det rör sig om en sekundär flyktingstatus, som inte förutsätter att familjemedlemmen själv uppfyller kriterierna för flyktingstatus (artikel 2 d i direktiv 2011/95/EU). Om det är förenligt med direktivet att bevilja familjemedlemmar sådan sekundär flyktingstatus även när det har konstaterats att de inte behöver hysa välgrundad fruktan för förföljelse, är det svårt att förklara varför existensen av ett ursprungsland som inte är identiskt med flyktingens ursprungsland skulle medföra att personen inte kan beviljas (sekundär) flyktingstatus. Det förhållande att det är möjligt att åtnjuta skydd i ursprungslandet är inte ett skäl – som inte har med definitionen av en flykting att göra – för att inte bevilja flyktingstatus. Den omständigheten att skyddet utvidgas till att avse familjemedlemmen har därför eventuellt också i det nu aktuella fallet, eftersom det är nödvändigt att hålla samman familjen, tillräckligt samband med den logiska grunden för internationellt skydd – som beviljats flyktingen. I målet Ahmedbekova (se domstolens dom av den 4 oktober 2018 (C-652/16, punkt 73) utgick domstolen inte från huruvida familjesammanhållningen i det land dit flyktingen har tagit sin tillflykt skulle kunna säkerställas också genom att familjemedlemmen beviljades uppehållstillstånd.
- 28 b) Det behöver också klargöras vilken betydelse som ska tillmätas förbehållet om förenlighet med personlig rättslig status i artikel 23.2 i direktiv 2011/95/EU. Förbehållet om personlig rättslig status går tillbaka på ett förslag från Europaparlamentet om en ändring av Europeiska kommissionens förslag till det senare direktivet 2004/83/EG. Formuleringen ”för såvitt inte sådan status är oförenlig med deras gällande status” förklarades då med att vissa familjemedlemmar emellertid kan ha olika rättsliga ställningar med egen rätt, vilka kanske inte är förenliga med internationell skyddsstatus (betänkande från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor av den 8 oktober 2002 (KOM(2001)510 – C5-0573/2001 – 2001/0207(CNS), s. 17, ändringsförslag 22). **[Orig. s. 14]**
- 29 UNHCR har tolkat förbehållet på så sätt att det finns omständigheter där principen om sekundär status inte ska iakttas, nämligen om familjemedlemmar själva vill ansöka om asyl eller om en sekundär rättslig status skulle vara oförenlig med deras personliga rättsliga status, till exempel om de är medborgare i mottagarlandet eller på grund av att de med stöd av sitt medborgarskap kan åberopa en förmånligare bestämmelse (Förenta nationernas höge flyktingkommissaries (UNHCR) kommentar beträffande direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 304, 2004), s. 33 beträffande artikel 23.1 och 23.2).
- 30 I doktrinen har det hävdats att de personer som förbehållet riktar sig till begränsas till medborgare i mottagarlandet eller en annan medlemsstat i Europeiska unionen

eller till varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare [utelämnas]. Detta framgår emellertid inte tillräckligt tydligt av artikel 23.2 i direktiv 2011/95/EU. Därför ställs frågan huruvida förbehållet i artikel 23.2 i direktiv 2011/95/EU innebär att familjemedlemmar som är medborgare i ett annat tredjeland än flyktingens ursprungsland och vars skydd de åtnjuter inte kan beviljas de förmåner som nämns i artiklarna 24–35 i direktiv 2011/95/EU och huruvida dessa i realiteten hänvisas till familjesammanhållning i enlighet med utlänningsrätten [utelämnas].

- 31 c) Den hänskjutande domstolen anser att det slutligen behöver klargöras i vad mån det för svaret på den första och den andra tolkningsfrågan har betydelse huruvida det, med hänsyn till den ena föräldrarnas flyktingstatus och de faktiska omständigheterna i det enskilda fallet, är möjligt och rimligt för det ogifta underåriga barnet och dess föräldrar att bosätta sig i det land [Orig. s. 15] där barnet och den ena föräldern är medborgare och vars skydd de kan åtnjuta och som inte är identiskt med den som flykting erkända andra föräldrarnas ursprungsland. Det ska emellertid beaktas att familjesammanhållning i den mottagande medlemsstaten enligt tysk rätt i princip också kan upprätthållas på grundval av bestämmelser om uppehållsrätt som avser familjeåterförening, utan att det i detta avseende föreligger någon ovillkorlig rättighet som avser alla tänkbara situationer.
- 32 Flyktingen skulle inte kunna bosätta sig i det land där hans familjemedlemmar är medborgare, om han till exempel redan vägras resa in i detta land. Det skulle under alla omständigheter vara orimligt om han befarade att bli utvisad till det land där han är utsatt för förföljelse eller att bli utvisad till ett tredjeland (kedjeutvisning) (principen om non-refoulement). Det kan emellertid, i den situation som är i fråga i det nu aktuella fallet, inte vara rimligt redan av den anledningen att flyktingen, som är erkänd som sådan i en medlemsstat, samtidigt – utöver enbart uppehållsrätt – ska kunna utnyttja alla rättigheter som är förknippade med flyktingstatus. Det kan han bara göra utan vidare i det land som har beviljat honom flyktingstatus (se även domstolens beslut av den 13 november 2019, Hamed och Omar (C-540/17 och C-541/17, EU:C:2019:964, punkt 40). Det har dessutom inte klargjorts huruvida även andra individuella omständigheter ska beaktas som enligt de faktiska omständigheterna gör det omöjligt eller orimligt att flyktingen, det ogifta underåriga barnet eller den andra föräldern bosätter sig i landet. Proportionalitetsprincipen skulle kunna tala för att sådana omständigheter ska beaktas.

[utelämnas]